
BIBLIOTECA SCOLARULUI
Alecu DONICI
Scrieri
LITERA

biblioteca școlarului

Alecu
DONICI

SCRIERI

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

REFERINŢE CRITICE

... Donici, cuib de-nţelepciune,
Care, cum rar se întâmplă, ca să mediteze pune
Urechile ce-s prea lunge ori coarnele de la cerb;
Unde-i boul lui cuminte, unde-i vulpea diplomată?
S-au dus toţi, s-au dus cu toate pe o cale ne-nturnată.

Mihai EMINESCU, *Epigonii,* 1870.

A. Donici a pregătit spre publicare traducerea în moldoveneşte a fabulelor lui Krâlov care se remarcă prin toate splendorile originalului, căci a reuşit să sesizeze cu măiestrie ideea fabulistului rus şi fiecare fabulă a îmbrăcat-o în pitorescul caracter popular moldovenesc.

Alexandru HÂJDEU, *Literaţi basarabeni*, "Telescop", 1835, nr. 4, p. 611.

Alexandru Donici, iniţiat în literatura rusă, ne-a ajutat cel dintâi să cunoaştem fabulele lui Krâlov. Talentul său de fabulist e de netăgăduit. Deşi Asachi, Heliade, Alexandrescu au cultivat şi ei genul, Donici i-a depăşit prin bonomie şi naivitate; el este, nu mă tem s-o afirm, La Fontaine-ul nostru.

Mihail KOGĂLNICEANU, *Dintr-un discurs,* 1839.

Nu e destul de a vrea, trebuie şi a putea, precum ne învaţă fabula Parnasului a preaiubitului Donici, care fără a se deosebi în nici un chip de urmările, de obiceiurile şi de limba pământească este poet, pentru că aşa l-au făcut maica lui, este poet pentru că au simţit poate până a nu

vorbi, şi că un cuvânt picat din condeiul lui se duce pe aripele timpului cu numele lui nedezlipit de numele Moldovei...

Mihail CORRADINI, *Hai la vorbă,* în “Calendar pentru poporul românesc pe anul 1845”, p. 147.

După Cichindeal, carele a scris primele fabule române, însă în proză, Donici a dat adevăratul stil şi adevăratul caracter fabulei. Se poate zice că, ca La Fontaine al francezilor, el a creat fabula română. Mai toate bucăţile lui, imitate sau originale, sunt de o corecţiune şi de o frumuseţe admirabile. Afară de aceasta ele au marele merit că au exercitat adese mare influenţă asupra moralităţii publice din Moldova.

Gheorghe SION, în “Revista Carpaţilor”, 1861, septembrie, p. 342.

Franţa avu mulţi fabulişti, nici unul însă nu ajunse pe La Fontaine, şi să vă spun eu pentru ce? Pentru că fabula nu suferă secătură şi umplutură; ea cere pe lângă talent o armonie, un stil simplu; ea e datoare să spună numai ce trebuie, nici o silabă mai mult. Şi cine avea mai multă armonie decât Donici! În bordei ca şi în palat fabulele lui sunt citite şi înţelese.

Constantin NEGRUZZI, *Alexandru Donici*, 1867.

... S-a zis că fabula trebuie să fie simplă, familiară, veselă, graţioasă, naturală şi mai cu seamă naivă. Nu vom dezvolta acum toate aceste condiţiuni care se cer de la fabulă, astfel după cum se găsesc observate cu cea mai mare perfecţiune în La Fontaine, care cu dreptate este privit ca cel mai perfect fabulist şi ca unul din cei mari poeţi ai Franţei. Vom avea ocaziunea să cercetăm şi să arătăm toate acestea în fabulele dlui Donici, care cuprind frumuseţi de întâia ordine şi din care unele se pot compara cu cele mai frumoase ale lui La Fontaine.

Radu IONESCU, *Alexandru Donici. Studii asupra vieţii şi poeziilor sale,* 1863.

Un umor, o fantezie uşoară, un stil simplu, un vers care sugerează, o legătură mai dreaptă cu realităţile sociale înconjurătoare au asigurat

popularitatea fabulelor lui Donici, prin lumea de poveşti pe care el o întrupase în ele şi cu care atâtea generaţii şi-au hrănit anii copilăriei.

Ion NEGRESCU, *Influenţele slave asupra fabulei româneşti în literatura populară scrisă,* Chişinău, 1925, p. 191.

Donici traduce, dăruind însă textului o noutate, o vioiciune cu totul aparte, creând astfel, în foarte multe privinţe, o operă nouă; alteori imită, prelucrează, adaugă elemente de morală care sunt numai ale lui şi creează uneori personajelor sale necuvântătoare chiar situaţii noi, pe care nu le văzuse ochiul spiritual al lui Krâlov. Localizând, aproape întotdeauna, prin raportarea alegoriei la mediul românesc precum şi prin folosirea de proverbe şi zicători populare româneşti, Donici se arată mereu preocupat de tendinţa de adaptare a originalului pe care-l are în vedere, transformându-i conţinutul în haina culorii locale, ceea ce dă operei lui valoarea unei lucrări pe de-a-ntregul originală.

Emil BOLDAN, *Prefaţă* la Al.Donici. Fabule, Bucureşti, 1958, p. 18.

... Donici rămâne în literatura noastră un fabulist original, deoarece el a ştiut să introducă în fabulele localizate sufletul vieţii naţionale, tipuri din societatea moldovenească. Fabula lui Donici este adeseori o reflectare, foarte fidelă, a realităţilor din Moldova.

Vasile COROBAN, *Studii şi articole de critică literară,* Chişinău, 1959, p. 68.

Prin prisma subiectelor krâloviene A. Donici reflectează asupra stării de lucruri din Moldova, asupra fenomenelor sociale şi politice, asupra moravurilor din societate. Originalitatea sa rezidă nu atât în privinţa motivelor de inspiraţie şi a diversităţii personajelor, cât, mai ales, în larga viziune artistică, în forţa expresivă a talentului său, care a ştiut să evoce o atmosferă nouă, împrejurări de viaţă specifice moldoveneşti, înzestrând personajele cu vioiciune în expresie şi acţiune, cu o gamă variată de sentimente, intervenind cu propriul comentariu, cu unele replici memorabile.

Lazăr CIOBANU, *Creaţia lui A. Donici în şcoală,* Chişinău, 1981, p.31.